

المپیاد استانی مبتکران

اگر علم در ثریا هم باشد مردانی از پارس به آن دست می یابند.

رسول اکرم (ص)

توجه:

- این سوالات تعدادی از سوالات آزمون المپیاد استانی مبتکران به همراه پاسخ تشریحی آن می باشد که در تاریخ ۲۴ آبان ۱۳۸۷ برگزار گردید.
- در صورت تمایل جهت دریافت مابقی سوالات به باشگاه المپیادهای علمی مبتکران مراجعه یا تماس حاصل فرمایید.
- این باشگاه آمادگی دارد در صورت تمایل مدارس سراسر کشور نسبت به برگزاری کلاس المپیاد و یا معرفی اساتید المپیاد اقدام نماید.

آدرس مرکز المپیادهای علمی مبتکران:

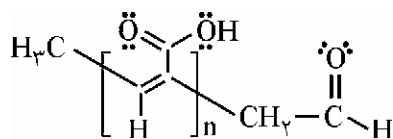
تهران - میدان انقلاب - خیابان ۱۲ فروردین - نرسیده به خیابان وحید نظری - بن بست خسروی - پلاک ۲ - طبقه ۲

تلفن: ۰۲۱-۶۶۴۸۷۹۲۹

Website: www.mobtakeran.com

کلیه حقوق مادی و معنوی این دفترچه متعلق به شرکت آموزشی و فرهنگی مبتکران بوده و هرگونه تکثیر و بهره برداری بدون ذکر منبع و کسب مجوز ممنوع بوده و پیگرد قانونی دارد.

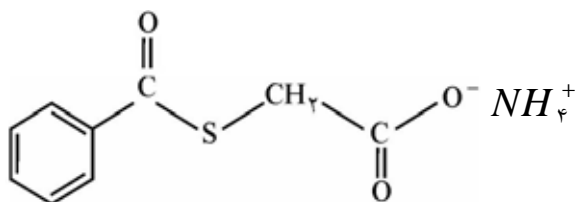

۱- در پلیمر روبه‌رو چند اتم با هیبریداسیون sp^2 وجود دارد؟

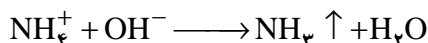
- (۱) $4n$
 (۲) $4n + 1$
 (۳) $3n + 2$
 (۴) $3n$

۲- در ساختار مقابل چند اتم با آرایش مسطح مثلثی و چند اتم با آرایش چهاروجهی وجود دارند؟

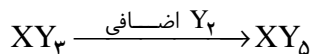
- (۱) $4-10$
 (۲) $5-10$
 (۳) $4-11$
 (۴) $5-11$

۳- $1/461 \text{ gr}$ از یک نمونه حاوی K_2SO_4 و NH_4NO_3 و مواد بی‌اثر در مقدار کافی آب حل شد تا محلولی به حجم 250 mL به دست آید. از تأثیر مقدار اضافی سدیم تترافنیل بور $NaB(Ph)_4$ بر 25 mL از این محلول 0.2999 gr رسوب به دست آمد که متشکل از $KB(Ph)_4$ ($MW = 358$) و $NH_4B(Ph)_4$ ($MW = 337$) بود. 50 mL دیگر از این محلول قلیایی گردید و گرما داده شد تا آمونیاک خارج شود. سپس سدیم تترافنیل بور اضافه شد که 0.32 gr از $KB(Ph)_4$ به دست آمد. درصد NH_4NO_3 را بیابید.

- (۱) $2/273 \%$
 (۲) $22/73 \%$
 (۳) $31/64 \%$
 (۴) $2/541 \%$

۴- $3/03 \text{ gr}$ از ماده‌ای به فرمول XY_3 را در حضور مقدار اضافی از گاز Y_2 به XY_5 تبدیل می‌کنیم طی این فرآیند $4/65 \text{ gr}$ از این ماده به دست می‌آید. نسبت جرم اتمی X را بر حسب Y به دست آورید.

- (۱) $1/34$
 (۲) 0.85
 (۳) 0.74
 (۴) $1/12$

۵- در دمای اتاق، 100 cc محلول سود 1 مولار را با 200 cc محلول کلریدریک اسید با غلظت مجهول مخلوط نمودیم؛ افزایش دما برابر ΔT_1 شد. بار دیگر 200 cc محلول سود 1 مولار را با 400 cc از محلول اسید با غلظت مجهول مخلوط نمودیم و افزایش دما برابر ΔT_2 شده ارتباط بین ΔT_1 و ΔT_2 به صورت زیر است:

$$\Delta T_1 = 2\Delta T_2 \quad (3)$$

$$\Delta T_1 = \frac{1}{2}\Delta T_2 \quad (1)$$

(۴) به دلیل مجهول بودن غلظت اسید، نمی‌توان اظهار نظر کرد.

$$\Delta T_1 = \Delta T_2 \quad (2)$$

۶- ظرفی شامل جرم‌های مساوی از H_2 و N_2 فشار 700 mmHg دارد. فشار جزئی H_2 در این ظرف کدام است؟

- (۱) 250 mmHg
 (۲) $46/7 \text{ mmHg}$
 (۳) $87/5 \text{ mmHg}$
 (۴) 653 mmHg

۷- محلول آبی سیر شده‌ای از یک حل شونده‌ی غیر فرار، با درصد جرمی ۳۰٪ (حل شونده) در دمای θ_1 موجود است ضمن سرد کردن محلول تا دمای θ_2 ، ۴ gr از حل شونده در دمای θ_2 رسوب می‌کند و درصد جرمی حل شونده در محلول سیر شده به ۲۰٪ می‌رسد. در تهیه‌ی محلول سیر شده در دمای θ_1 ، چند گرم حل شونده به کار رفته است؟

۸/۴ (۴)

۵/۷ (۳)

۹/۶ (۲)

۱۰/۶ (۱)

۸- میزان رسانایی الکتریکی محلول ۰/۱ مولار اسید ضعیف تک پروتونی HX، ۰/۱۵ برابر رسانایی الکتریکی محلول ۰/۱ مولار HCl است، در این صورت pH محلول ۰/۱ مولار HX برابر است با: (فرض کنید HCl به طور کامل تفکیک می‌شود و رسانایی به طور مستقیم متناسب با غلظت یون‌هاست و از جاذبه‌ی بین یون‌ها صرف نظر کنید).

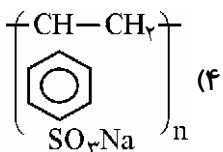
۰/۸۲ (۴)

۱/۰۰ (۳)

۲/۰۰ (۲)

۱/۸۲ (۱)

۹- از میان ترکیبات زیر با تعداد مول یکسان، کدام یک لخته کننده‌ی مؤثرتری است؟

۱۰- چند ایزومر به فرمول $\text{C}_8\text{H}_8\text{O}$ می‌توان با حلقه‌ی بنزنی در نظر گرفت که پیوند هیدروژنی تشکیل دهند؟

۱۵ (۴)

۱۴ (۳)

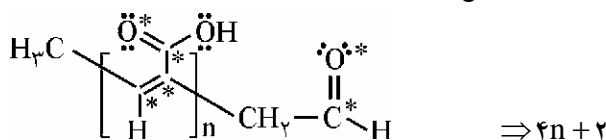
۱۳ (۲)

۱۲ (۱)

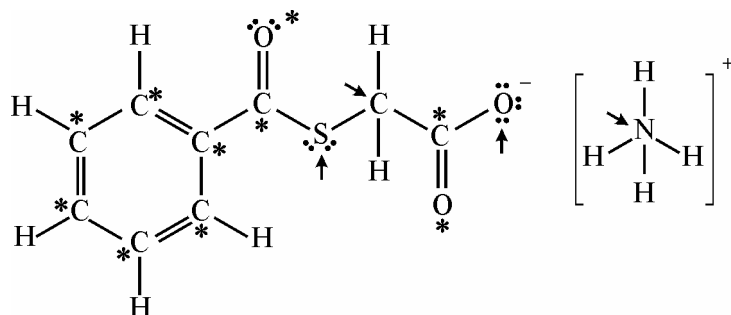

پاسخنامه تشریحی

پاسخ ۱- گزینه‌ی ۳؛ برای به دست آوردن هیبریداسیون می‌بایست تعداد قلمروهای الکترونی را شمرد. قلمروی الکترونی عبارت است از زوج الکترون‌های غیرپیوندی و پیوندهای ساده یا چندگانه. با توجه به این تفاسیر اتم‌های با هیبریداسیون sp^2 در شکل زیر با علامت ستاره مشخص شده‌اند.

پاسخ ۲- گزینه‌ی ۱؛

۱۰ اتم آرایش مسطح مثلثی و ۴ اتم هیبریداسیون sp^3 خواهد داشت.

پاسخ ۳- گزینه‌ی ۲؛

$$\text{مقدار } \text{KB} (\text{Ph})_4 = 0.32 \text{ gr} \times \frac{1}{4} = 0.08 \text{ gr}$$

$$\text{درصد } \text{NH}_4\text{NO}_3 = \left[\frac{0.299 - 0.08}{0.299} \right] \times \frac{1 \text{ mol NH}_4^+}{337 \text{ gr}} \times \frac{80 \text{ gr NH}_4\text{NO}_3}{1 \text{ mol NH}_4^+} \times 100 \times \frac{100}{1461} = 22.73\%$$

پاسخ ۴- گزینه‌ی ۳؛ A مول xy_3 داریم؛

$$\Rightarrow A \text{ mol} \longrightarrow y_3 \Rightarrow \left[\frac{4.65 \text{ gr} - 3.03 \text{ gr}}{4} \right] \times \frac{1}{y} = 0.41 = A \times y \text{ جرم اتمی}$$

$$A \times (a \text{ جرم اتمی} + 3 \times y \text{ جرم اتمی}) = 3.03 \Rightarrow A \times a = 0.60$$

$$\Rightarrow \frac{a \text{ جرم اتمی}}{y \text{ جرم اتمی}} = \frac{0.60}{0.41} = 0.74$$

پاسخ ۵- گزینه‌ی ۲؛ در بار دوم، بدون توجه به غلظت اسید، میزان مول واکنش‌دهنده‌ها دو برابر بار اول خواهد بود و بنابراین ۲ برابر گرما تولید خواهد کرد. این گرما صرف بالا بردن دمای آب خواهد شد که چون حجم آب «حلال» نیز ۲ برابر شده است، با توجه به رابطه $Q = C\Delta T$ و این که هم Q و هم C دو برابر شده‌اند، میزان ΔT نسبت به بار اول تغییری نمی‌کند.

پاسخ ۶- گزینه‌ی ۴؛ فرض کنید از هر دو ماده m گرم داریم. طبق قانون دالتون داریم؛

$$P_{H_2} = X_{H_2} P_T$$

$$\Rightarrow P_{H_2} = \frac{\frac{m}{2}}{\frac{m}{2} + \frac{m}{28}} \times 700 = \frac{14}{15} \times 700 = 653 \text{ mmHg}$$

پاسخ ۷- گزینه‌ی ۲؛ در دمای θ_1 ، اگر مقدار حل شونده را x و حلال را y در نظر بگیریم: $\frac{x}{x+y} = 0/3$

$$\text{در دمای } \theta_2: \frac{x-4}{x+y-4} = 0/2$$

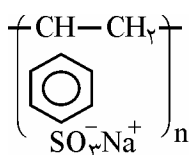
از حل این دو معادله، $x = 9/60 \text{ gr}$ به دست می‌آید.

پاسخ ۸- گزینه‌ی ۱؛ چون رسانایی فقط به غلظت یون‌ها بستگی دارد (طبق فرض مسئله: $HX \rightleftharpoons H^+ + X^-$) در نتیجه مجموع غلظت H^+ و X^- در محلول HX ، $0/15$ برابر مجموع غلظت H^+ و Cl^- در محلول HCl است و چون HCl به طور کامل تفکیک شده است. مجموع غلظت H^+ و X^- در محلول HX برابر است با $0/03 \text{ M}$ با $0/15 \times 0/2 = 0/03 \text{ M}$ است، اگر از تفکیک آب صرف نظر کنیم، غلظت H^+ و X^- تقریباً برابر خواهد بود و در نتیجه:

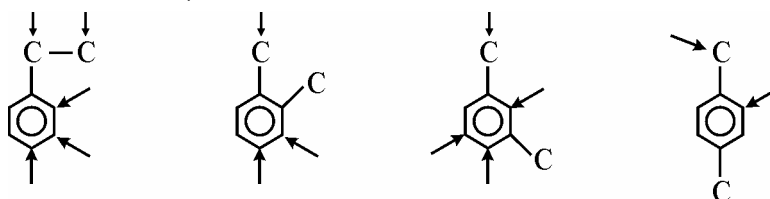
$$[H^+] = \frac{0/03}{2} = 0/015 \text{ M}$$

$$\text{pH} = -\log [H^+] = -\log 0/015 = 1/82$$

پاسخ ۹- گزینه‌ی ۴؛ ۱ مول از هر ماده‌ای که تعداد یون بیشتری را ایجاد کند، در فرآیند لخته‌سازی مؤثرتر عمل می‌کند و تعداد بیشتری از ذرات کلوئیدی باردار را خنثی می‌کند بنابراین ترکیب ۴ که یک پلی‌الکترولیته است، مؤثرتر است.

پاسخ ۱۰- گزینه‌ی ۳؛ این ترکیب ایزومر الکلی، اتری و فنولی دارد که الکل و فنول پیوند هیدروژنی تشکیل می‌دهند.

هر فلش نشان‌دهنده‌ی یک موقعیت عامل هیدروکسیل است.

سرگروه کمیته طرح سوال المپیاد شیمی

فرشید عبدی

- 🏆 مدال نقره جهانی سال ۲۰۰۶ کره جنوبی
- 🏆 دانشجوی مهندسی صنایع دانشگاه صنعتی شریف
- 🏆 مبحث : شیمی فیزیک

کمیته طرح سوال المپیاد شیمی

مجتبی شریف زاده

2005

- 🏆 مدال طلای جهانی سال ۲۰۰۵
- 🏆 دانشجوی مهندسی برق دانشگاه صنعتی شریف
- 🏆 آرایش الکترونی ، خواص تناوبی و پیوند یونی

کاوه متین خو

- 🏆 مدال نقره جهانی سال ۲۰۰۷
- 🏆 دانشجوی مهندسی برق دانشگاه صنعتی شریف
- 🏆 پیوند کووالانسی و شکل هندسی

احسان شعبانی

- 🏆 مدال طلای جهانی سال ۲۰۰۷
- 🏆 دانشجوی مهندسی برق دانشگاه صنعتی شریف
- 🏆 استوکیومتری

امیر هادی کامکار

- 🏆 دیپلم افتخار المپیاد جهانی ۲۰۰۷
- 🏆 دانشجوی مهندسی برق دانشگاه صنعتی شریف
- 🏆 شیمی تجزیه و استوکیومتری

محسن محمودی

- 🏆 مدال برنز جهانی سال ۲۰۰۶
- 🏆 دانشجوی شیمی دانشگاه صنعتی شریف
- 🏆 آرایش الکترونی ، خواص تناوبی و پیوند یونی

بهروز بهنام

- 🏆 مدال نقره کشوری
- 🏆 کارشناس ارشد شیمی محض (گرایش شیمی آلی)
- 🏆 شیمی آلی

سیدحسام موسوی مهر

- 🏆 مدال طلای کشوری
- 🏆 دانشجوی مهندسی برق دانشگاه صنعتی شریف
- 🏆 شیمی آلی

داوود ظاهری نیا

- 🏆 مدال نقره جهانی سال ۲۰۰۶
- 🏆 دانشجوی شیمی دانشگاه صنعتی شریف
- 🏆 محلولها

سیده مولود موسوی

- 🏆 مدال طلای کشوری
- 🏆 دانشجوی شیمی دانشگاه صنعتی شریف
- 🏆 آرایش الکترونی ، خواص تناوبی و پیوند یونی

ICHO

International Chemistry Olympiad